

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet På språklig grund (SOU 2025:9)

Dnr U2025/00233

Skolverket har ombetts att yttra sig över betänkandet På språklig grund (SOU 2025:9). Skolverket tillstyrker utredningens förslag och delar de flesta av utredningens bedömningar. I sammanfattningen återges de delar av yttrandet där myndigheten har synpunkter eller ser behov av förtydliganden.

Sammanfattning

Skolverket är sammantaget positivt till förslagen i betänkandets första del om införande av grundläggande svenska som andraspråk. Utredningens förslag och bedömningar överensstämmer i hög grad med myndighetens redovisning av regeringsuppdraget om bred översyn av svenskämnen.¹

Skolverket välkomnar förslaget att ta fram målgruppsanpassade kursplaner för elever som är nybörjare i svenska språket. Eftersom kursplanen är tänkt att kunna användas i undervisning av en mycket heterogen målgrupp elever rekommenderar myndigheten ett uppdrag som möjliggör att pröva olika konstruktionsmodeller.

Skolverket anser dock att den föreslagna tidpunkten för tillämpning av förslagen om nya kursplaner och nytt obligatoriskt nationellt kartläggningsmaterial för bedömning av en elevs behov av svenska som andraspråk är problematisk. Detta mot bakgrund av det pågående regeringsuppdraget om att förbereda framtagandet av nya kursplaner i samtliga ämnen i grundskolan och motsvarande skolformer.²

Gällande att ämnet svenska som andraspråk föreslås ha två kursplaner har Skolverket inga synpunkter, men ser i sammanhanget ett behov av förtydligande av hur formuleringen i 10 kap. 8 § i skollagen: "För varje ämne ska en kursplan gälla" ska tolkas.

¹ Skolverket, [Uppdrag om bred översyn av svenskämnen](#), diarienummer: 2020:1858.

² Utbildningsdepartementet, Regleringsbrev för budgetåret 2025 avseende Statens skolverk, [Ändringsbeslut 2025-02-20 Myndighet Statens skolverk](#).

Skolverket anser vidare att samma tidsgräns som föreslås för grundläggande svenska som andraspråk inom de obligatoriska skolformerna bör gälla även inom gymnasieskolans introduktionsprogram och anpassade gymnasieskolan och regleras både i skol- och gymnasieförordningen.

Skolverket instämmer i utredningens slutsats att sfi inte behöver erbjudas inom gymnasieskolans språkintröduktion om grundläggande svenska som andraspråk införs enligt förslaget. Då möjligheten att delta i sfi från och med 16 år kvarstår föreslår myndigheten ett förtydligande av vilka andra målgrupper av elever mellan 16 och 19 år som kan komma i fråga för sfi-undervisning.

Beträffande förslaget att båda svenskämnen inte samtidigt ska kunna ingå i en gymnasieexamen ser Skolverket ett behov av förtydligande gällande den kommunala vuxenutbildningen, så att begränsningen avser de ämnen som gäller för Gy25 och inte ämnen som en elev har läst enligt de tidigare kursutformade ämnesplanerna.

Skolverket ser positivt på möjligheten att utreda behovet av ändamålsenliga kursplaner för nyanlända döva och hörselskadade elever, men ser att det kan finnas andra alternativ än att utforma ett helt nytt svenskämne för målgruppen.

I betänkandets andra del om översyn av modersmålsundervisningen ställer sig Skolverket bakom bilden av de utmaningar som finns gällande modersmålsundervisningen och delar de flesta av utredningens bedömningar. Myndigheten anser dock att flera av bedömningarna i utredningen behöver förstärkas med ytterligare utredning, så att fler aspekter beaktas eller att en fördjupad konsekvensanalys görs. Skolverket har tidigare yttrat sig om flera av bedömningarna och hänvisar till sitt tidigare yttrande.³

Gällande utredningens slutsats att modersmålsundervisningens syfte bör renodlas hänvisar Skolverket till det pågående regeringsuppdraget att förbereda införandet av nya kursplaner i samtliga ämnen, inklusive ämnet modersmål.⁴ I samband med uppdraget vill myndigheten även framhålla vikten av att frågan om en reglering av undervisningstiden i ämnet ses över.

Skolverket ser positivt på en utökad insamling av uppgifter om elevers deltagande i modersmålsundervisning, men ställer sig tveksamt till om en sådan insamling av data kan underlätta kausala studier av dess effekter på det sätt som utredningen beskriver. Myndigheten instämmer i att konsekvenserna av ett undantag från förbudet att behandla känsliga personuppgifter noga bör analyseras.

³ Skolverket, [Yttrande över betänkandet För flerspråkighet, kunskapsutveckling och inkludering – Modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål](#) (SOU 2019:18), diarienummer 2019:1901.

⁴ Utbildningsdepartementet, Regleringsbrev för budgetåret 2025 avseende Statens skolverk, [Ändringsbeslut 2025-02-20 Myndighet Statens skolverk](#).

Skolverkets synpunkter

Del 1: Grundläggande svenska som andraspråk

8.1.1 Grundläggande svenska som andraspråk ska införas med nya kursplaner

Skolverket tillstyrker förslaget att ta fram målgruppsanpassade kursplaner för elever som är nybörjare i svenska språket. Myndigheten vill i sammanhanget framhålla att det kan finnas utmaningar med att utforma kursplaner där mål och innehåll är desamma för alla elever oavsett skolår, och rekommenderar därför ett uppdrag som möjliggör att pröva olika konstruktionsmodeller.

Skolverket anser att det kan behöva finnas nivåskillnader i kursplanerna, beroende på i vilket stadium eleven ska byta till nästa kursplan i svenska som andraspråk. Skälet är att elevens behov av förkunskaper ser olika ut beroende på om eleven ska gå vidare till exempelvis lågstadiet eller högstadiet. Yngre elever kan klara en övergång till svenska som andraspråk med ett grundläggande vardagsspråk, men äldre elever behöver också grunderna i ett åldersadekvat skolrelaterat språk för att vara fullt rustade för en övergång till svenska som andraspråk. Kursplanerna kan också behöva omfatta en målgruppsanpassning utifrån elevers olika förutsättningar, exempelvis gällande tidigare skolbakgrund. Behoven av undervisning i grundläggande läs- och skrivförmåga kan till exempel variera stort mellan olika elever som kommer till Sverige under senare skolår.

I utredningen föreslås att ämnet svenska som andraspråk ska ha två kursplaner. Skolverket har inga synpunkter på förslaget, men vill framföra att det i myndighetens kontakter med huvudmän idag kan råda en viss osäkerhet runt begrepps användningen av ”kursplan” för grundskoleämnet modersmål. Skolverket erfar att tolkningen ibland är att kursplanen (singular) för modersmål är uppdelad i ”delar” när det i själva verket är flera kursplaner (plural). Så löd också uppdraget till Skolverket vad gällde arbetet att ta fram kursplaner (plural) för ämnet modersmål.⁵ Att denna osäkerhet finns utgår sannolikt också från att 10 kap. 8 § i skollagen anger att ”För varje ämne ska en kursplan gälla”. Denna formulering bidrar till en uppfattning om att varje ämne har *en* kursplan, vilket alltså inte är fallet i ämnet modersmål enligt läroplanen. Skolverket anser att det vore önskvärt att klargöra hur skollagens 10 kap. 8 § (samt likalydande reglering för motsvarande skolformer) ska läsas samt att rubriksättningen i läroplanen tydligt anger när det är ämne och när det är kursplan som anges i rubriken.

Skolverket har synpunkter på tidpunkten för tillämpning av kursplanerna i utbildning och redogör för synpunkterna i avsnitt 19.

⁵ Utbildningsdepartementet, [Uppdrag att utarbeta förslag till kursplaner och stödja utveckling och produktion av lärverktyg på de nationella minoritetsspråken](#), U2014/5037/S.

8.1.2 En tidsgräns ska införas i de obligatoriska skolformerna

Skolverket tillstyrker förslaget om en tidsgräns för hur länge en elev får ges undervisning enligt kursplanerna för grundläggande svenska som andraspråk. Myndigheten anser dock att samma tidsgräns bör gälla även inom gymnasieskolans introduktionsprogram och anpassade gymnasieskolan och regleras både i skol- och gymnasieförordningen.

Skolverket anser att utredningens motiv för en tidsbegränsning inom de obligatoriska skolformerna är relevanta inom alla skolformer där kursplanen kan införas. En reglering som gäller för alla skolformer kan säkerställa att inläsningseffekter undviks och att elevers eventuella behov av stödinsatser synliggörs.

Skolverket vill även framhålla att de elever som utgör målgruppen för grundläggande svenska som andraspråk inte alltid gör ett eget val av svenskämne och inte kan förväntas göra ett eget val av kursplan inom ämnet svenska som andraspråk. Vidare kan målgruppen finnas inom två av gymnasieskolans introduktionsprogram, då det finns huvudmän som låter eleverna övergå till yrkesintroduktion efter endast en kort inledande period på språkintröduktion. Det skäl mot en tidsgräns som anges i utredningen med hänvisning till 6 kap 7§ i gymnasieförordningen gäller endast för språkintröduktion. Skolverket vill också betona vikten av att regelverket harmonierar mellan gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan, vilket är en anledning till att bestämmelsen bör gälla inom såväl gymnasieskolan som anpassade gymnasieskolan.

Utredningens förslag om en tidsgräns innebär att rektorn kan besluta om undantag från tidsbegränsningen om det finns särskilda skäl. Skolverket menar att regelverket därmed kommer att omfatta de behov av individuella lösningar som kan finnas inom gymnasieskolans introduktionsprogram och i anpassade gymnasieskolan.

8.1.3 Betyg ska inte sättas för elever som läser grundläggande svenska som andraspråk

Skolverket tillstyrker förslaget att betyg inte ska sättas för den elev som följer en kursplan för grundläggande svenska som andraspråk.

8.1.4 Elever som läser grundläggande svenska som andraspråk ska inte delta i nationella prov i ämnet

Skolverket tillstyrker förslaget att en elev som läser grundläggande svenska som andraspråk inte ska delta i nationella prov i ämnet.

8.1.5 Elever i anpassade gymnasieskolan ska få tillgång till ämnet svenska som andraspråk på anpassad grundskolenivå

Skolverket tillstyrker förslaget att en nyanländ elev ska ges möjlighet att läsa ämnet svenska som andraspråk för anpassade grundskolan. Myndigheten anser dock att samma tidsgräns som föreslås för grundläggande svenska som andraspråk inom de obligatoriska skolformerna bör gälla inom anpassade gymnasieskolan. Se synpunkter på avsnitt 8.1.2 ovan.

8.1.6 Svenska för invandrare inom gymnasieskolans introduktionsprogram

Skolverket tillstyrker förslaget att ta bort möjligheten att delta i sfi inom gymnasieskolans språkin introduktion.

Skolverket noterar att utredningen inte kommenterar möjligheten att delta i sfi från och med andra kalenderhalvåret det år en person fyller 16 år i 20 kap. 31 § skollagen. Myndigheten föreslår därför att regeringen tydliggör vilka målgrupper av elever mellan 16 och 19 år som kan komma i fråga för sfi-undervisning, när elever på introduktionsprogrammen kommer att kunna läsa grundläggande svenska som andraspråk. Skolverket menar att det skulle kunna underlätta för de som ska tillämpa reglerna.

8.1.7 Målgrupperna för svenska som andraspråk ska ändras

Skolverket tillstyrker förslaget om ändringar i skolförordningen i syfte att förtydliga målgrupperna för ämnet svenska som andraspråk.

8.1.8 Rektorn ska besluta om undervisning i svenska som andraspråk

Skolverket tillstyrker förslaget att rektorn ska besluta om vilket svenskämne eleven ska läsa, vilken kursplan eleven ska följa samt om övergångar mellan kursplaner och ämnen.

8.1.9 Ett kartläggningsmaterial för bedömning av en elevs behov av svenska som andraspråk ska utarbetas

Skolverket tillstyrker förslaget att rektorn ska använda ett nationellt kartläggningsmaterial inför de beslut som beskrivs i avsnitt 8.1.8. Myndigheten instämmer i att ett sådant material kan bidra till en mer likvärdig bedömning av en elevs behov av andraspråksdidaktik.

Skolverket har synpunkter på tidpunkten för tillämpning av kartläggningsmaterialet i utbildning och redogör för synpunkterna i avsnitt 19.

8.1.10 Elever i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan ska ges god vägledning i sitt val av svenskämne

Skolverket tillstyrker förslaget att ta fram ett informationsmaterial för att vägleda elever på gymnasial nivå i valet av svenskämne.

8.1.11 Betyg i ämnena svenska och svenska som andraspråk ska inte samtidigt kunna ingå i en elevs examens- eller studiebevis eller gymnasiebevis avseende anpassad gymnasieskola

Skolverket tillstyrker förslaget att båda svenskämnena inte samtidigt ska kunna ingå i en elevs examens-, studie- eller gymnasiebevis. Myndigheten ser dock behov av ett förtydligande gällande kommunal vuxenutbildning (komvux).

I de föreslagna ändringarna i förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning (4 kap. 14, 15 a och 15 b §§) anges att endast ett av ämnena svenska och svenska som andraspråk ska kunna ingå i en gymnasieexamen från komvux. Skolverket menar att förslagen bör läsas så att ”ämnena” avser de ämnen som gäller för Gy25 och inte ämnena svenska och svenska som andraspråk enligt de tidigare kursutformade ämnesplanerna.

Ändringarna i förordningen om vuxenutbildning föreslås träda i kraft den 1 juli 2026. Skolverket noterar att utredningen inte föreslår några övergångsbestämmelser vad gäller gymnasieexamen från komvux som innehåller kurser i båda svenskämnena. Skolverket har analyserat det föreslagna ikraftträdandet och drar slutsatsen att det fungerar under förutsättning att utredningens förslag endast gäller svenskämnena som utformats för Gy25. Skolverket anser att det är rimligt att endast nivåer i ett av ämnena svenska och svenska som andraspråk kan ingå i en gymnasieexamen från komvux. Dock bör elever som har med sig kurser i både ämnet svenska och ämnet svenska som andraspråk även från och med den 1 juli 2026 kunna få en gymnasieexamen utfärdad i komvux där båda dessa ämnen ingår. Detta eftersom båda ämnena har kunnat ingå tillsammans i en examen vid den tidpunkt eleven valde att läsa kurser i både svenska och svenska som andraspråk.

8.1.12 Möjligheten att läsa svenska och svenska som andraspråk parallellt ska tas bort men det ska fortsatt vara möjligt att byta mellan ämnena

Skolverket tillstyrker förslaget att ta bort möjligheten att läsa svenska och svenska som andraspråk parallellt, liksom att behålla möjligheten att byta mellan ämnena.

8.2.1 Implementeringsstöd och kompetensutvecklingsinsatser i samband med införandet av kursplaner för grundläggande svenska som andraspråk

Skolverkets delar utredningens bedömning att införandet av nya kursplaner, kartläggningsmaterial och informationsmaterial medför ett behov av

implementeringsstöd. Myndigheten instämmer också i att Skolverket behöver erbjuda kompetensutveckling för lärares undervisning i grundläggande svenska som andraspråk och bedömning av elevers behov av andraspråksdidaktik.

Skolverket har synpunkter på kostnader för kompetensutvecklingsinsatser och redogör för synpunkterna i avsnitt 18.

8.2.2 Undervisningstid i svenska som andraspråk för nyanlända elever

Skolverket delar utredningens bedömning att regeringen bör överväga åtgärder som syftar till att stimulera huvudmännen att ge nyanlända elever undervisning i svenska som andraspråk utöver den ordinarie timplanen.

8.2.3 Utbildning för undervisning av flerspråkiga elever

Skolverket delar utredningens bedömning att lärarutbildningarna behöver förändras så att lärare i alla skolämnen ges grundläggande kunskaper om andraspråksutveckling samt om språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt. Myndigheten hänvisar till sitt yttrande över betänkandet *Ämneskunskaper och lärarskicklighet – en reformerad lärarutbildning* (SOU 2024:81).⁶

8.2.4 Behörighetskraven för undervisning i svenska som andraspråk bör höjas

Skolverket delar utredningens bedömning att behörighetskraven för undervisning i svenska som andraspråk bör höjas så att de motsvarar kraven för undervisning i ämnet svenska. Myndigheten vill i sammanhanget framhålla vikten av att en lärare som har behörighet i ett av svenskämnen kan tillgodoräkna sig vissa poäng vid komplettering av behörigheten till att omfatta båda ämnena.

8.2.5 Utvärdering av införandet av grundläggande svenska som andraspråk

Skolverket delar utredningens bedömning att ett införande av kursplaner för grundläggande svenska som andraspråk bör utvärderas.

8.2.6 Granskning av undervisning för nybörjare i svenska språket

Skolverket har inga synpunkter på bedömningen, då den berör uppdrag till Skolinspektionen.

8.2.7 Anpassade gymnasieskolan

Skolverket delar utredningens bedömning att undervisningen för en elev i anpassade gymnasieskolan bör kunna fördelas över längre tid än fyra år.

⁶ Skolverket, [Yttrande över betänkandet Ämneskunskaper och lärarskicklighet – en reformerad lärarutbildning](#) (SOU 2024:81), diarienummer 2024:3860.

8.2.8 Kursplaner för grundläggande svenska som andraspråk anpassade för döva och hörselskadade elever

Skolverket delar utredningens bedömning att utformningen av en kursplan för nyanlända elever i specialskolan som är döva eller hörselskadade bör utredas vidare. Myndigheten vill dock framhålla att det kan finnas andra lösningar än att utarbeta ett nytt svenskämne för döva och hörselskadade elever som utöver svenskt teckenspråk har andra språk än svenska som sitt modersmål. Även kursplanen i teckenspråk för döva och hörselskadade elever kan påverkas av en översyn av svenska för döva och hörselskadade elever.

8.2.9 Skolsituationen för elever med grav språkstörning i olika skolformer behöver utredas

Skolverket delar utredningens bedömning att skolsituationen för elever med grav språkstörning behöver utredas.

Del 2: Översyn av modersmålsundervisningen

17.1 Utredningens analys och slutsatser

Skolverket noterar utredningens slutsats att modersmålsundervisningens syfte bör renodlas. Myndigheten har för närvarande i uppdrag att förbereda införandet av nya kursplaner i samtliga skolämnen, inklusive ämnet modersmål, där syfte, mål, innehåll och undervisningsstrategier kommer att utformas i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet och med Läroplansutredningens betänkande i beaktande.⁷

Skolverket har tidigare visat på behovet av en reglering av undervisningstiden i ämnet modersmål⁸ och ser detta som en fråga av principiell betydelse som behöver ses över i samband med uppdraget om en tioårig grundskola och framtagande av nya läro- och kursplaner.

17.2 Åtgärder för att främja kvalitet och likvärdighet i modersmålsundervisningen

Utredningen nämner i avsnittet förslag och bedömningar från betänkandet *För flerspråkighet, kunskapsutveckling och inkludering – modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål* (SOU 2019:18). Skolverket har i ett tidigare yttrande kommenterat dessa förslag och bedömningar.⁹ Nedan återges en kort

⁷ Utbildningsdepartementet, Regleringsbrev för budgetåret 2025 avseende Statens skolverk, [Ändringsbeslut 2025-02-20 Myndighet Statens skolverk](#).

⁸ Skolverket, [Yttrande över betänkandet För flerspråkighet, kunskapsutveckling och inkludering – Modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål](#) (SOU 2019:18), diarienummer 2019:1901.

⁹ Ibid.

sammanfattning av myndighetens tidigare yttrande avseende de förslag och bedömningar som utredningen framhåller som särskilt viktiga.

Skolverket ställer sig bakom en reglering i timplanerna av undervisningstiden i ämnet modersmål, men vill framhålla vikten av att förslaget underbyggs och konkretiseras samt att konsekvenserna av en reglering utreds.

Skolverket delar bedömningen om rätt till undervisning i ämnet modersmål för de elever som kommer till Sverige utan vårdnadshavare. Vidare delar myndigheten bedömningen att fjärrundervisningen bör utvecklas. I sammanhanget vill myndigheten lyfta de potentiella extra kostnader som fjärrundervisning kan innebära för skolhuvudmän.

Skolverket delar bilden av att ett material för bedömning av en elevs grundläggande kunskaper i modersmålet kan bidra till en mer likvärdig bedömning och ser fram emot att undersöka hur ett sådant bedömningsunderlag skulle kunna utformas. Ett alternativ skulle kunna vara att undersöka möjligheten att använda eller anpassa delar av Skolverkets befintliga kartläggningmaterial för nyanlända.

Skolverket ställer sig bakom en förstärkt rätt till modersmålsundervisning i svenskt teckenspråk, men vill betona att förslaget förutsätter en ökad tillgång till lärare med kompetens i teckenspråk. Vidare ser Skolverket att förslaget förutsätter en översyn av kurs- och ämnesplaner i teckenspråk. Eftersom förslaget endast omfattar svenskt teckenspråk vill myndigheten dessutom framhålla behovet av ett förtydligande om hur andra språks teckenspråk ska hanteras.

17.3.1 Förstärkt rätt till studiehandledning på modersmål för nyanlända elever

Skolverket delar utredningens bedömning att bestämmelsen i skollagen bör ändras så att rätten till studiehandledning på modersmålet inkluderar nyanlända elever i alla skolor. Myndigheten har tidigare tillstyrkt förslaget lämnat av utredningen *För flerspråkighet, kunskapsutveckling och inkludering – Modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål* (SOU 2019:18) om att en nyanländ elev ”ska få studiehandledning på modersmålet”. Skolverket står fast vid det yttrandet.¹⁰

Skolverket delar bedömningen med samma reservationer som i ovan nämnda yttrande, där myndigheten betonade att tillgången på ämneskunniga studiehandledare inom vissa språkvarieteter är begränsad eller i vissa fall obefintlig. Myndigheten vill därför framhålla risken att huvudmännen fokuserar mer på studiehandledarens kunskaper i elevens modersmål än på ämneskunskaper eller kunskaper i svenska hos studiehandledaren. Vidare ser myndigheten ett fortsatt behov av att utreda vilka faktorer som är avgörande för elevernas

¹⁰ Ibid.

kunskapsutveckling vid studiehandledning. Skolverket vill också betona vikten av att tillgången till studiehandledning på modersmålet för nyanlända elever på högstadiet inte begränsas om rätten utökas till yngre elever.

17.4.1 Stärkt tillgång till modersmålsundervisning genom nationell samordning

Skolverket delar utredningens bedömning att regeringen bör utreda möjligheten att främja tillgången till modersmålsundervisning genom nationell samordning. Myndigheten välkomnar en vidare utredning av hur en sådan samordning skulle kunna utformas för att omfatta alla de cirka 180 modersmål som undervisas i den svenska skolan.

Skolverket vill i sammanhanget framhålla vikten av att ett eventuellt kommande uppdrag om nationell samordning av modersmålsundervisningen omfattar hela ämnet modersmål, för att öka likvärdigheten inom modersmålsundervisningen. Ämnet består av två avsnitt: modersmål utom nationella minoritetsspråk och modersmål som nationellt minoritetsspråk. Skolverket har idag ett pågående regeringsuppdrag om nationell samordning av undervisningen i nationella minoritetsspråk.¹¹

Skolverket anser vidare att antalet deltagande elever inte ska begränsa huvudmannens skyldighet att anordna modersmålsundervisning och hänvisar till tidigare yttrande.¹²

17.4.2 Granskning av modersmålsundervisningens kvalitet

Skolverket har inga synpunkter på bedömningen, då den berör uppdrag till Skolinspektionen.

17.4.3 Förbättrade förutsättningar för uppföljning, utvärdering och forskning

Skolverket delar utredningens bedömning att en insamling av data på individnivå ger bättre förutsättningar för myndigheten att följa upp och utvärdera modersmålsundervisningens tillgång, kvalitet och resultat.

Myndigheten ställer sig dock tveksam till om en utökad insamling av uppgifter om elevers deltagande i modersmålsundervisning per årskurs kan underlätta kausala studier av dess effekter på det sätt som utredningen beskriver.

¹¹ Utbildningsdepartementet, Regleringsbrev för budgetåret 2025 avseende Statens skolverk, [Ändringsbeslut 2025-02-20 Myndighet Statens skolverk](#).

¹² Skolverket, [Yttrande över betänkandet För flerspråkighet, kunskapsutveckling och inkludering – Modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål](#) (SOU 2019:18), diarienummer 2019:1901.

Skolverket instämmer i att konsekvenserna av ett undantag från förbudet att behandla känsliga personuppgifter nogga bör analyseras och att hantering av risker i förhållande till mänskliga rättigheter bör utredas vidare.

18 Konsekvensbeskrivning

Skolverket har inga synpunkter på utredningens beräkning av kostnader för framtagande av nationellt kartläggingsmaterial som ska användas i obligatoriska skolformer och informationsmaterial för gymnasial nivå samt för implementering av materialen.

Utredningen gör bedömningen att Skolverket behöver erbjuda kompetensutveckling för lärares undervisning i grundläggande svenska som andraspråk och bedömning av elevers behov av andraspråksdidaktik. Någon beräkning av kostnader för dessa kompetensutvecklingsinsatser presenteras inte i betänkandet. Skolverket ber att få återkomma med en beräkning av kostnaderna om det blir aktuellt.

Skolverket vill också framhålla att om myndigheten ges i uppdrag att ta fram ett material för bedömning av grundläggande kunskaper i modersmålet kommer det att innebära kostnader för myndigheten, både för framtagande av materialet och för implementeringen. Skolverket vill även visa på att en insamling av fler och mer detaljerade uppgifter om modersmålsundervisningen ökar både huvudmännens och Skolverkets kostnader. Myndigheten ber att få återkomma med en beräkning av kostnaderna om det blir aktuellt.

19 Ikraftträdande

Skolverket konstaterar att många av utredningarna på skolområdet innehåller förslag som ska tillämpas från 2028. Flera av de betänkanden som nu remitteras innehåller också överlappande förslag och förslag som är viktiga att behandla på ett samlat sätt. Det kan därför vara svårt att kommentera förslag till tidsplan i ett enskilt betänkande utan att samtidigt ta hänsyn till vad som sägs i de andra utredningarna. Beroende på vilka förslag regeringen väljer att gå vidare med står huvudmännen inför genomgripande förändringar som kräver omfattande implementeringsinsatser. Myndigheten är i grunden positivt inställd till många av de föreslagna förändringarna men ser risker med snäva tidsplaner och mängden reformer, till exempel vad gäller kvaliteten i författningsändringarna och möjligheten att förankra dem hos målgrupperna. För att underlätta huvudmännens tillämpning av förändringarna förutsätter Skolverket att förslagen i de olika betänkandena fortsatt kommer att beredas på ett samlat sätt.

Gällande förslagen i betänkandet *På språklig grund* (SOU 2025:9) behöver de ses i relation till att regeringen i regleringsbrev inom samma tidsram har gett Skolverket i uppdrag att förbereda framtagandet av nya kursplaner i samtliga

ämnen i grundskolan och motsvarande skolformer.¹³ Myndigheten ska enligt uppdraget beakta Läroplansutredningens betänkande, där omfattande förändringar av kursplanernas struktur och innehåll föreslås. Läroplansutredningen betonar dessutom särskilt vikten av stärkt vetenskaplig förankring och transparens i arbetsprocessen.

Skolverket ser det som nödvändigt att införandet av grundläggande svenska som andraspråk med tillhörande kursplaner samordnas med framtagande av nya kursplaner i övriga ämnen. Myndigheten konstaterar vidare att framtagandet av ett nytt obligatoriskt nationellt kartläggningsmaterial för bedömning av en elevs behov av svenska som andraspråk behöver samordnas med arbetet att ta fram nya kursplaner inom ämnet svenska som andraspråk.

Mot bakgrund av ovanstående vill Skolverket påtala risken att nya kursplaner i grundläggande svenska som andraspråk och ett nytt obligatoriskt nationellt kartläggningsmaterial för bedömning av en elevs behov av svenska som andraspråk inte med tillfredsställande kvalitet och tillförlitlighet kan utformas och implementeras inom den föreslagna tidsramen.

20 Författningskommentar

Skolverket har inga synpunkter vad gäller författningskommentarerna.

På Skolverkets vägnar

Tommy Lagergren
Ställföreträdande generaldirektör

Ingrid Essegård
Undervisningsråd

Handlingen är beslutad i Skolverkets
elektroniska ärende- och
dokumenthanteringssystem av:
Ingrid Essegård (Signerare) den 2025-
05-19

¹³ Utbildningsdepartementet, Regleringsbrev för budgetåret 2025 avseende Statens skolverk, [Ändringsbeslut 2025-02-20 Myndighet Statens skolverk](#).

Tommy Lagergren (Signerare) den
2025-05-19.

I ärendets slutliga handläggning har även avdelningschefen Maria Weståker, rättschefen Erik Janzon, tillförordnade stabschefen Johan Börjesson, enhetschefen Ulrika Jonasson, enhetschefen Pernilla Sundström, juristen Frida Lundberg och undervisningsrådet Nermina Wikström deltagit.